

ВОЈНА АКАДЕМИЈА И ПРЕДРАТНО СТАЊЕ

Интересантна животна прича господина Драгослава Ђорђевића из Калифорније, описана у књизи "Преко гора и мора", сачињена од разговора са писцем Милошем Јевтићем.

У четвртој разреду гимназије сам се из два разлога определио да постанем официр. Први је био то што сам осећао љубав и дивљење према нашој војсци још од доба кад сам као дете у Ваљеву живео уз Дринску дивизију. Други разлог је био материјалне природе.

У ђупријској гимназији сам био врло вредан - желео сам да свршим шести разред са врло добрим успехом да би конкурисао на Војну академију. И успео сам!

Полагали смо пријемни испит и после три дана нам је саопштено ко је примљен за питомца Ниже школе Војне академије, у 55. класи. Био сам пресрећан. То је био за мене најсрећнији дан у животу.

Школовање у Војној академији је било далеко теже него у гимназији. Разлог згуснутог програма је био тај што је програм за три године школовања збијен у две и по године. Два летња месеца су одређена за практичне курсеве у логору. Тада смо били на редовној основној обуци, као сва војска, само са више часова дневно.

Генерално говорећи, у Нижој школи Војне академије сви предмети су били оријентисани и прилагођени војним наукама - тактици, стратегији, балистици, ратној служби и правилима службе.

Многи од нас који су имали дара за певање били су чланови великог класног хора (120). Наставник је био капелник Рус, који је дошао у Југославију као припадник Врангелове армије. Био је изванредан, па је и наш хор био такав. На вечерњем збору смо певали молитву Оче наш. Научили смо много лепих српских, хрватских и словеначких песама. Певали смо их често при маршевању. То су биле чувене корачнице. Скоро све су биле патриотске, јуначке и борбене.

Био сам добар ђак, што се види из мог ранга, јер сам дипломирао као 48. од 353 питомца у класи.

Школу смо завршили 1. априла 1930. године и били смо гости на ручку, у Двору, код краља Александра Првог.

Мој први гарнизон је био Ваљево, 5. пешадијски пук Краља Милана. Био сам задовољан. Сан мог живота се остварио, иако сам уместо артиљерије, коју сам више волео, добио пешадију. Али, било је ту и горчине, јер је у 5. пешадијском пуку било око 30% регрута Арнаута са Косова, а остали су били припадници свих народа Југославије. Било је најмање Срба, и они су били из Славоније. Лепи, високи, вредни и добри људи и војници. Увидео сам да нећу бити српски него југословенски официр и то ме ожалостило.

Пошто сам много волео артиљерију, написао сам молбу министру војске и морнарице за превод из пешадије. Пуковник Ђорђевић је дао негативно мишљење и молба је одби-

Драгослав Ђорђевић је рођен 1910. године у Обреновцу. Основну школу је завршио у Ваљеву, а гимназију је учио у Београду, Јагодини, Параћину и Ђуприји. Нижу школу Војне академије завршио је у 55. класи, а Вишу школу Војне академије у 37. класи.

Обављао је разне војне дужности. Тако је пред априлски рат 1941. године био - као капетан прве класе - генералштабни приправник у Саобраћајном одељењу Главног генералштаба.

За време Другог светског рата био је ратни заробљеник у Немачкој. По завршетку рата одбио је да се врати у отаџбину, не желећи да прихвати нови поредак. Године 1949. уселио се у Сједињене Америчке Државе. Радио је, у почетку, разне послове, да би се запослио као наставник - на Војном институту за стране језике у Монтереју, где је био и шеф Катедре српско-хрватског одељења. У међувремену је дипломирао и магистрирао историју на Сан Хозе државном универзитету у Калифорнији.

Објавио је много текстова о српској историји, као и више књига, како удбеника, тако и стручних радова, међу осталима и "На раскрсници 1941.", која је објављена на српском и енглеском језику.

Драгослав Ђорђевић је годинама у првим редовима борбе за српска национална питања.

јена, али ме је преместио из 5. чете у митраљеску, за водника топова 37мм. Командири митраљеске чете, капетан Друге класе Владислав Недељковић, дао ми је после годину дана одличну оцену, због чега ме је инспектор пешадије 1932. године преместио на службу у Прву пешадијску подофицирску школу Краља Александра Првог у Београду.

Служба у Подофицирској школи је била тешка. Због пуцњава "паклених машина" по Београду, били смо у сталној приправности. Хрватске усташе су биле против наше државе и успеле су да убију Краља Александра 1934. године. Краљев погреб је био величанствен, уз учешће трупа савезника из ратова. Народ је јавно плакао, јер је Краљ био омиљен.

Служећи у Београду, упознао сам Ружицу, сестру мог класног друга Косте Стефановића, и као поручник 1934. године оженио се њом. Из Подофицирске школе сам премештен у Интендантску академију, за помоћника класног старешине. Ту сам остао само годину дана, јер сам 1935. године положио пријемни испит и примљен сам за слушаоца Више школе Војне академије.

Вишу школу Војне академије сам завршио у 37. класи. Ова школа је била елитна и трајала је две године.

Године 1934. 9. октобра убијен је краљ Александар. Како се то доживело у друштву, а како у војсци?

Кад је у Марсељу убијен Краљ Александар, били смо, "сви", јако ожалостени. То се и јавно манифестовало. Ми официри смо носили црне повеске (флор) целе године. Мрзели смо и кривили за краљеву смрт Италијане, Мађаре, Бугаре и наравно, хрватске усташе. Желели смо да нападнемо Мађарску и Бугарску и да их окупирамо. Кнеза Павла, првог краљевског намесника, нисмо волели, јер је био "странац" за нас, а малолетног Краља Петра Другог, смо жалили као сироче. Неповеље према официрима не - Србима се појачало. Ипак, намесници су одржавали равнотежу у оружаног сили, тако да није било некоректних поступака у односима између официра.

Нестанак омиљеног Краља се јако осећао у војсци, јер је он био ратник и врховни командант још од 1914. године. Иако нисмо јавно дебатовали, сви смо осећали да нам је држава у опасности. Ипак, уздали смо се у "савезнике", Французе и Енглеze па чак и у Русе, да ће нам помоћи у случају опасности, па смо сматрали да ћемо моћи да очувамо своју државу. Веровали смо у Србе и српство, али нисмо имали поверење у Хрвате. За Словенце смо веровали да ће бити са нама у одбрани државе.

Због ратних превирања у Европи, влада је наредила активирање разних јединица позивом војних обавезника на вежбе, од којих су неке трајале и

по шест месеци. Одржавани су и краћи маневри. При једном оваквом маневру, један Хрватски пук се побунио и одбио послушност, али су га друге јединице разоружале и затвориле коловође. Иначе су у земљи владали ред и мир.

Рад у Главном генералштабу је био предвиђен по програму. Ја сам по свршетку Више школе био годину дана командир митраљеске чете у осмом пешадијском пуку у Панчеву (1938 - 1939). Примљен сам на припрему за генералштабну струку 1939. године у октобру и после годину дана, по успешном свршетку допунског течаја преведен сам на рад у Саобраћајно одељење Главног генералштаба.

У току рада смо коментарисали политичку и војну ситуацију и увиђали да се ближимо рату. Као патриотски настројени официри, сви смо били против попуштања Немцима. Слагали смо се са политиком неутралности владе Драгише Цветковића и Краљевског намесништва, али смо ми, Срби, желели да будемо на страни "савезника". Енглеска пропаганда је вешто користила ово наше осећање и наклоност и постепено нас гурала у рат. Енглеској је било важно да смањи немачки притисак, који се изражавао бомбардовањем њиховог острва, потапањем бродова и претњом инвазије.

Сви народи Југославије су желели мир. Кнез Павле, као први намесник, иако је био школован у Енглеској, јасно је увиђао слабост Енглеске и снагу Немачке и осовине. Он је чврсто веровао да ће Хитлер пропасти у Русији, као што су пре њега и други агресори и освајачи пропали. Кнез је веровао да ће Хитлер напасти СССР и да ће га тамо велики руски простор и руски зимски рат уништити.

Наша војска је била доста добро наоружана, нарочито пешадија и артиљерија. Имали смо добре пушке М24, митраљеze, пушкомитраљеze, минобацаче. Артиљерија је имала знатан број самоходних топова и хаубица, купљених у Чехословачкој фабрици Шкода. Било је потребно да се набаве противавионска оруђа, на чему је инсистирао 1938. председник Владе Милан Стојадиновић. Такође су недостајала противоклопна оруђа, а могла су се набавити из Чехословачке, Немачке и Италије. Крупова фабрика је чак планирала да створи нову фабрику у Зеници за израду челика, за артиљеријска зрна и топове. Уговор са Крупом би био нарочито повољан, јер је Немачка дуговала Југославији више милиона рајхс мараца по клириншком рачуну.

За Ратно ваздухопловство генерал Симовић је предложио да се купи још 150 авиона. Са већ постојећих (1939.) 50 извиђачких, 50 борбених и 50 бомбардера, Југославија би имала најјаче